

2021-mut Aningaasanut Inatsisissatut siunnersuut

(Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoq)

Saqqummiussissut

(Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoq)

Siullermeerinnineq

Matumuuna Naalakkersuisut sinnerlugit 2021-mut Aningaasanut Inatsisissatut siunnersuut saqqummiutissavara.

Qinigaaffimmi uani aningaasanut inatsisit pingajussaat

2021-mut Aningaasanut Inatsisissatut Siunnersuut soorunami arlalitsigut coronap maanna atuunneranik, taassumalu sunniutaanik sunnerneqaqqavoq. Tassani sunniutit taakku qanoq annertutigalutillu sivistigiumaarneri, kiisalu siunissami ineriartornermut qanoq sunniuteqarumaarnerat aamma annertuumik nalornissutaapput.

Naak coronap inuiaqatigiinnut sunniutai pisortallu aningaasarsiornerannut pitsaanngitsumik kingunerisa iliuseqarfigineqarlutillu eqqumaffigineqarnissaat pisariaqaraluartoq, taamaattoq tamatuma peqatigisaanik ungasinnerusumik sammisumik pisariaqartitat pingaarnersiorneqarnissaat, suliassallu maannakkorpiaq isumagineqartariaqartut isumaginissaat Naalakkersuisut pingaartutut isigaat. Taamaalilluni Aningaasanut inatsisissatut siunnersuut iliuseqarfigineqartussanut assigiinngitsunut oqimaaqatigiissitsinissamik takutitsisuuvoq.

Taamaammatt siunnersuut 2021-mi aningaasaqarnermut politikimik qasukkartitsigallarnermik 2022-2024-milu IS-ip inerneranik oqimaaqatigiissitsisumik kigaatsumik sakkortusiartortitsinissamik toqqammaveqarpoq. Taamaaliornermi ajornakusoorsinnaasumik pingaarnersiuiinissamut sapiissuseqarnissaq pisariaqarpoq. Taamaaliorortoqanngippallu akisussaassuseqanngitsumik attanneqarsinnaanngitsumillu aningaasaqarnikkut politikeqartoqassaaq, taamaaliornermilu akiligassat kinguaariinnut aggersunut ingerlateqqinneqassapput. Siunnersuut imarisamigut inuiaqatigiit aaqqissugaaneranni ilungersornartut aaqqiivigineqarnissaannik ukkataqarpoq, peqatigisaanillu nunatsinni isorartoqisumi innuttaasunut, suliffeqarfinnut inuiaqatigiinnullu iluaqutaasumik nungusaataanngitsumik toqqammaveqartumik ineriartornissamut sinaakkusiilluni.

2021-mut aningaasanut inatsisissatut siunnersuut 2021-mi IS-imi (Ingerlatsinerimi Sanaartornermilu) 183 mio. koruuninik amigartoorfiussaaq. Naatsorsuinerimi

taarsigassarsititsineq ilanngukkaanni, taava 2021-mut aningaasanut inatsisissatut siunnersuut ingerlatsinermi, sanaartornermi taarsigassanullu, IST-p (Ingerlatsinermi Sanaartornermi Taarsigassarsititsinermik) taaneqartumi, 2021-mi 173 mio. koruuninik amigartooruteqarfiussaaq.

Piffissamut aningasaanut inatsisiliorfiusumut tamarmiusumut 2021-2024-mut 2021-mut aningasanut inatsisissatut siunnersuut IS-imi (Ingerlatsinermi Sanaartornermilu) 175 mio. koruuninik amigartooruteqarfiuvoq. Taamaalilluni ukiuni missingersuusiorfiusuni 2022-2024-mi isertitat aningaasartuutillu piffissami pineqartumi 8 mio. koruuninik sinneqartooruteqarnikkut oqimaaqatigiipput. 2021-mi annertuumik amigartooruteqarnerup ukiuni tulliuutuni minnerpaamik isertitat aningaasartuutillu oqimaaqatigiissinneqarneranik malitseqartinneqarnissaa Naalakkersuisut pingaartippaat.

Aningaasaqarnikkut pissutsit

Aningaasaqarnermut Siunnersuisoqatigiit upernaakkut nalunaarusiaminni 2020-mi aningaasaqarnikkut ingerlatsinerup 1,5 procentinik appariarsinnaanera nalilerpaat. Nalunaarummi kingullermi 2020-mi ingerlatsineq taamaallaat 0,2 procentinik kinguariaffiussasooq Siunnersuisoqatigiit naliliipput.

Nappaatip siaruaateqqlerneranik, killilersuinernik nutaanik pisariaqalersitsisunik pisoqanngippat, siunnersuisoqatigiit naliliinerat naapertorlugu patajaallisaaqqinneq 2021-mi aallarteqqissinnaavoq. Naak aningaasarsiorneq taamatut pitsaasumik ineriartoraluartoq, taamaattoq 2021-p naanerani tunisassiorneq coronamik ajornartorsiorneq sioqqullugu ilimagineqartunit appasinnerungaatsiassasooq, Aningaasaqarnermut Siunnersuisoqatigiit ilanngullugu tikkuarpaat. Tamanna ingammik nunarsuarmi aningaasarsiornerup annertuumik sanngiilleriarteranik patsiseqarpoq. Siunnersuisoqatigiit 2021-mut siuariartornissamik eqqoriaatertik 4,8 procentimit 2,1 procentimut annikillivaat.

Taamaammat coronap ajornartorsioritsinera ukiuni arlalinni suliffeqartut amerliartorlutik aningaasarsiorluarnerup allanngorneranik nassataqarpoq. Inuiaqatigiinni suliat annikillinissaat Nunattalu Karsiata annertuumik sunnerneqarnissaa pinngitsoorneqarsinnaanngitsoq ilimagineqarpoq. Tamanna siunnersuisoqatigiit naliliinerat naapertorlugu ukiuni aggersuni aningaasaqarnikkut politikip sinaakkutaanut periarfissaanullu sunniissaaq. Naalakkersuisut tamanna isumaqatigaat.

Ataatsimut isigalugu coronamik ajornartorsiornerup aningaasaqarnikkut sunniutai aallaqqaammut aarleqqutigineqartumit annikinnerupput. Tamanna pissutsinik arlalinnik patsiseqarpoq. Ilaatigut Naalakkersuisut coronamik upalungaarsimasuisa nuna tamakkerlugu atuuttumik ajornartorsiornermik aqutsineq, mianersortumik aallaaveqartumik periuseqarfiusooq isumannaarpaat. Tamanna tunillaassuunermik killileeqaatasimasutut, taamaalillunilu namminersorlutik inuussutissarsiorlutut taamaallaat piffissami killilimmi Nuummiinnarlu matoqqatitsisimanerannut patsisaaqataasooq nalilerneqarpoq. Taamattaq Naalakkersuisut suliniutinik ikiorsiissutinillu namminersorlutik inuussutissarsiorlutut aningaasaqarnikkut akornusiisunut annikinnerulersitsisunik atulersitsipput. Aningaasaqarnermut Siunnersuisoqatigiit nalunaarusiaminni kingullermi namminersorlutik inuussutissarsiorlutut

assigiinngitsunut ikiorsiissutaagallartut, sapinngisamik piaarnerpaamik atorunnaarsinneqarnissaannut sakkortuumik kaammattuipput. Naalakkersuisut tamanna isumaqatigaat – aningaasanullu inatsisissatut siunnersuummi namminersorlutik inuussutissarsiortut ilaannut ikiorsiissutit nanginneqarnissaannut aningaasanik immikkoortitsisoqanngilaq.

Aningaasarsiornikkut ajornartorsiornerup nalaani naammattunik aningaasanik atorneqarsinnaasunik uninngasuuteqarnissaq aningaasaqarnikkut aqutsinermi pingaaruteqartorujussuuvoq. Coronamik ajornartorsiornerup Nunatta Karsiata aningaasanik uninngasuutaasa ineriartornissaannut ilimagisat annertuumik allangortippai. Taamaammat Nunatta Karsiata siunissami siunertarineqanngitsumik allangortoqarnerani atugarissaarnerup illersornissaanut pisariaqartumik periarfissaqarnissaanik qulakkeerinnittumik taarsigassarsinnaanermut periarfissaqarnissaata isumannaarnissaa pisariaqartinneqarpoq.

2020-mut tunngatillugu Nunatta Karsiani aningaasat uninngasuutit naammattut maanna naatsorsuutaavoq. Taamaattoq 2021-mi upernaakkut aningaasanik uninngasuutini naammattumik pigisaqaqqilernissaq isumannaarniarlugu taarsigassarsiniarnissaq pisariaqassagunarpoq. 2021-mut aningaasanut inatsimmi amigartoorneq 2021-p ingerlanerani aningaasanik uninngasuutitut suli ajorseriartitsinermik malitseqassaaq. IST-p (Ingerlatsinermi Sanaartornermi Taarsigassarsititsinerullu) inernerata saniatigut aningasaatit nikinnerisa uninngasuuteqarneq sunnersinnaavaat. Tamanna ingammik ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu aningaasaateqarfiup isertitaanut, sanaartornermut iluarsartuussisarnermullu aningaasaateqarfimmi nikittoornernik ingerlatseqatigiiffinnullu aningaasaliissutitut isertitanut tunngavoq. Tamakkuli annertussusaat massakkuugallartoq annertuumik nalorninartortaqarpoq.

Taamaammat siumut takorloorneqarsinnaanngitsunik aningaasartuuteqartoqassappat, Nunatta Karsiata naammattunik uninngasuutai qulakkeerniarlugit taarsigassarsinissamut periarfissat annertusarneqarnissaat inassutiginarpoq. Siunertamut tassunga atatillugu aningasaanut inatsisissatut siunnersuummi, Naalakkersuisut Namminersorlutik Oqartussat sinnerlugit 1,5 mia. koruunit tikillugit sapinngisamik pitsaanerpaamik atugassaqarfiusunik taarsigassarsinnaanissaannik piginnaatitsisumik oqaasertaliussamik Naalakkersuisut ilanngussipput. Piginnaatitsissummik atuineq Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliamit akuerineqartussaavoq. Maannakkuugallartorli piginnaatitsissutip tamakkiisumik atornissaa pisariaqartutut isikkoqanngilaq.

Aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi pingaarnersiunerit

2021-mut aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi ukiumi aningaasanut inatsiseqarfimmi 2021-mi 183 mio. koruuninik amigartooruteqarnerup malitsigisaanik, 2022-mit isertitat aningaasartuutillu oqimaaqatigiissinnissaat anguniarlugu sukannersorujussuarmik pingaarnersiulineq pisariaqarsimavoq.

Tamatuma ilaatigut aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi ingerlatsinermut tapiissutinullu aningaasaliissutit akit akissarsiallu naleerukkiartornerannut nalimmassarneqannginnerat nassataraa. Akit akissarsiallu 1,85 procentimik nalikillinissaattut naatsorsukkamut atatillugu,

tamanna ukiumut 75 mio. koruunit missaannik missingersuutiniq pitsanngoriarnermik nassataqarpoq.

Tamatuma saniatigut piffissami aningaasanut inatsisiliorfiusuni 2021-mit 2024-mut allaffissornikkut ukiumut agguaqatigiissillugu 28 mio. koruuninik sipaaruteqartoqarpoq.

Inatsisartut ukiaanerani ataatsimiinneranni matumani soraarnerussutisiaqalernissamat aaqqissuussinnermut peqataasussaatitaanerup atulersikkiartorneqarnerata sivitsorneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut siunnersuummik saqqummiussissapput, taamaalilluni 2020-mi akiliutissatut piunasaqaataasoq 2024-p tungaanut ukiumut 1 procentpointimik qaffanneqarnani, 2022-p tungaanut 6 procentiunnartinneqassalluni. 2022-p kingorna akiliutissatut piunasaqaataasoq 2026-mi 10 procentinnngornissaata tungaanut ukiumut 1 procentpointimik qaffanneqartassaaq. Tamanna ukiuni aningaasanut inatsisiliorfiusuni 2021-mit 2024-mut 100 mio. koruunit angullugit missingersuutiniq pitsanngoriartitsinnermik nassataqassaaq. Atuutilersitsiartornerup sivitsorneqarnerata pissutsit massakutut inneranni inoqutigii pisisinnaassusaat aamma nukittunerulersissavaa.

Sanaartugassanut sinaakkutinut tamarmiusuni aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi 2020-mut aningaasanut inatsimmi ukiunut missingersuusiorfiusunut immikkoortinneqartunut sanilliullugu 2022-mi 25,0 mio. koruuninik 2023-mi 2024-milu 30,0 mio. koruuninik appaanissaq ikkunneqarpoq. Sanaartugassanut sinaakkutit appartinneqarnissaannut siunnersuuteqarnermi sanaartugassanut ingerlaavartumillu iluarsartuussinnermut aserfallatsaaliuinnernullu nutaanik aningaasalersuinnermut periarfissat soorunami annikillisinneqarput. Tamanna ukiuni makkunani attaveqatigiinnermut tunngasuni sanaartukkat annertuut ingerlanneqarnerini piffissami sivikitsumi illersorneqarsinnaavoq.

Suliniutinut nutaanut tunngatillugu, 2021-p ingerlanerani napparsimasunut taarsiissutit pillugit inatsisissatut siunnersuummik Naalakkersuisut saqqummiussinissartik ilimagaat, taamaaliornikkullu aaqqissuussineq peqqinnissaqarfimmi sulisut ataasiakkaat akisussaatinneqarlutik taarsiisussannngortitaasarneq qimallugu katsorsaanermi kukkunernik il.il. pisoqartillugu sukumiisumik sulianut naliliisarneq atuutinneqalissaaq. Matumani sullissinnermik pitsannguipeq pineqarpoq, taamaattoqassappammi taarsiissuteqartarnermik periuserineqartoq nunani avannarlerni allanit ilisimaneqartoq atorneqalissamat. Aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi 2022-mit suliniummut ukiumut 5,5 mio. koruunit aningasalersuutissatut immikkoortinneqarput.

Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliaq ukioq manna ilassutitut aningasaliissutikkut Naalakkersuisut ukiut qulit tikillugit sivisussusilimmik, ukiullu marluk angullugit sivitsuisinnaanermik periarfissiisumik Naalakkersuisut ilaasunik angallassinnermut nutaamik sullissinissamik isumaqatigiissusiorsinnaanerat akuersissutigaat. Taamaalilluni isumaqatigiissutaasinnasup sivisussusaa maanna isumaqatigiissutaasartunit ukiunik arfinilinnik sivisunerulissaaq. Piffissami sivisunerusumi atuuttusannik isumaqatigiissutini ilaatigut akinut, pitsaassutsimut atortunullu atugassarititaasut pitsaanerusut anguneqarsinnaanerat naapertuuttut nalilerneqarpat tamanna atorneqarsinnaavoq. Aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi suliniutinut nutaanut sillimmatini piffissami

aningaasanut inatsiseqarfiusumi 2021-mit 2024-mut ukiumut 45 aamma 50 mio. koruunit ilaasunik angallassineq pillugu nutaanik kiffartuussinnermut isumaqatigiissusiornermik suliniaqqinnermi atorneqarsinnaasutut immikkoortinneqarput, taamaattoqanngippallu suliniutinut pisariaqartunut allanut pingaarnersiorneqarsinnaapput.

Aningaasanut inatsisissatut siunnersuummut allannguutissatut siunnersuutissatut naatsorsuutigineqartut

Kommunit Naalakkersuisullu nutaanik missingersuutitut suleqatigiinnissamik isumaqatigiissusiorput, taannalu ukiuni aggersuni kommunit Namminersorlutillu Oqartussat aningaasaqarnikkut suleqatigiinneranni toqqammaviussaaq. 2021-mut kommuninut ataatsimoortumik tapiissutinik isumaqatiginninniarnert naammasseqqajaalerput. Aningaasanut inatsisissatut siunnersuutip aappassaaneerneqarnerani pingajussaaneerneqarneraniluunniit ukiup ingerlanerani 2021-mut kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit pillugit isumaqatigiissuteqartoqarnissaata ilimagineqarmat, kommuninut ataatsimoortumik tapiissutinut aningaasaliissutinut Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussaqaarnissartik naatsorsuutigaat.

Taamattaq ukiuni siuliini pisartut assigalugit inatsisinik aallaaveqartut aningaasartuutissat isertitassallu nalileqqinneqarnerannik imaqartumik allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussisoqaarnissaa naatsorsuutigineqarpoq. Isertitanut tunngatillugu 2021-mi nuna tamakkerlugu akileraarummit aalisarnermilu akitsuutinik, nunarsuarmi pisiortorusussuseqarnermik niuerfinnilu akit ineriartornerannik pingaarutilimmik toqqammaveqartunit, isertitassat annertuumik nalorninartoaqarput. Naak ineriartorneq tamanna inuussutissarsiortunik oqaloqateqarnikkut qanimut malinnaaffigineqaraluartoq, suli susassaqaarfik ukiup affaanut siumut missingersuusiorfigissallugu annertuumik nalorninartortaqaarpoq.

2021-mut ukiullu tulliinut isertitassanut nalornissuteqarneq toqqammavigalugu aningaasanut inatsisissatut siunnersuummi akileraarutinit akitsuutinillu isertitassatut missingersuutini annertuumik mianersorluni missingersuuteqaarnissap pisariaqarnera nalilerneqarpoq.

Suliap ingerlateqqinnera

2021-mut aningaasanut inatsisissatut siunnersuut Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliap misissoreerpaa. Tamanna toqqammavigalugu aningaasanut inatsisiliorfiusumi 2021-mit 2024-mut isertitat aningaasartuutillu oqimaaqatigiiffigisaannik 2021-mut aningaasanut inatsimmik akuersissutiginnittoqaarnissaanik kissaateqarnini ataatsimiititaliap oqariartuutigaa.

Taama oqimaaqatigiittoqaarnissaa anguniarlugu 2021-mit 2024-mut aningaasanut inatsisiliorfiusumi 175 mio. koruuninik aningaasartaqartumik missingersuutit pitsanngortinnissaat pisariaqarpoq.

Ataatsimiititaliamit kissaatigineqartoq aallaavigalugu Naalakkersuisut oqaloqatiginninnernik ingerlatsipput, kissaallu taanna partiinik aningaasanut inatsit pillugu oqaloqatiginninnissamut ilanngutilersaarlugu.

Ataatsimiititaliap amigartooruteqarnissamut sakkortuumik pinngitsoortitsiniaanera aningasartuutissanullu nutaanut annertuumik tunuarsimaarnera Naalakkersuisut nuannaarutigaa. Pissutsit massakktut immikkuullarissuuneranni Nunatta Karsiata nutaanik aningaasalersorneqanngitsunik aningaasartuuteqartinneqannginnissaa Naalakkersuisut isumaqatigaat.

2021-mut Inatsisartut aningaasanut inatsimmik akuersissutiginninnissaata tungaanut sulinerup pilersaarusiorderneranut Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliamik ajunngitsumik suleqatigiinnerup nanginnissaa Naalakkersuisut qilanaaraat.

Paatsuungasoqaqqunagu Naalakkersuisuniit erseqqissarneqassaaq ukiakkut ataatsimiinnissamut aalajangiiffigisassatut siunnersuutit suliarineqarneranni, siunnersuuteqartut paasissutissiinerat tunngavigalugu aningaasartuutissatut ilimagineqartut katillugit 205,9 mio. koruuniummata, taakkunanngalu 72,1 mio. koruunit 2021-mut tunngasuummata. 86%-ii ilaasortanit partiinillu siunnersuutit saqqummiunneqarput. 14%.it Siunnersuutit Naalakkersuisut siunnersuutaannit aallaaveqarput. Aalajangiiffigisassatut siunnersuutit aningaasalersorneqarnissaannut siunnersuutiniq saqqummiussisoqanngilaq. Ilaat qularnanngitsumik allaffissornikkut sinaakkutaareersut iluanni ingerlanneqarsinnaapput, taamaalillutillu aningaasartuuteqarnerunermik kinguneqartitsissanatik. Allat akuersissutigineqassagunik aningaasartuuteqarnerunermik nassataqassapput.

Taamattaq Inatsisartuni partiinik pitsaasumik suleqateqarnissaaq kissaatigaarput. Taamaammat aningaasanut inatsisissatut siunnersuutip aappassaaneernejarnissaanut pingajussaaneernejarnissanullu partiit tamarmik isumaqatiginninniarnissamut aggersarneqassapput.

Pissutsit maannakktut isikkoqartillugit pisortat amerlanerusunik aningaasaliinerat aaqjissuussaannikkut ajornartorsiutitsinnut, imaluunniit ajornartorsiutinut sivikinnerusumik atuuttussanut aaqjiissutaasinnaannginnerat tamatta nassuerutigisariaqarparput. Namminersortut namminerlu piumasutsiminnik suliniartut suliniutaat kikkunnit tamanit maligassiueritut nersortariaqartutullu isigineqartariaqarput.

Aningaasanut inatsisissatut siunnersuut Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliamut suliassanngortinneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq, taamaammallu naggasiullugu ataatsimiititaliaq siunnersuut pillugu sulilluarnissaanik kissaappara.

Taama oqaaseqarlunga Naalakkersuisut 2021-mut aningaasanut inatsisissatut siunnersuutaat Inatsisartunut kajumittumik suliassanngortippara.